

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΙΑΣ

**ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ "CORTE
INTERAMERICANA DE DERECHOS HUMANOS*
CASO RÍOS AVALOS Y OTRO VS. PARAGUAY
SENTENCIA DE 19 DE AGOSTO DE 2021
(Fondo, Reparaciones y Costas)
RESUMEN OFICIAL EMITIDO POR LA CORTE INTERAMERICANA"**

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΑΗ ΘΑΛΕΙΑ
Ξ2017068**

ΜΕΛΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ:
ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΛΙΒΑΣ: Α΄ ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ
ΚΕΝΤΡΩΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ: Β΄ ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ

Κέρκυρα,
Σεπτέμβριος 2022

**ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ" CORTE
INTERAMERICANA DE DERECHOS HUMANOS*
CASO RÍOS AVALOS Y OTRO VS. PARAGUAY
SENTENCIA DE 19 DE AGOSTO DE 2021
(Fondo, Reparaciones y Costas)
RESUMEN OFICIAL EMITIDO POR LA CORTE INTERAMERICANA"**

Πίνακας Περιεχομένων

1. Πρόλογος.....	5
2. Μετάφρασμα.....	6
3. Πρωτότυπο.....	17
4. Μεταφραστικός σχολιασμός.....	27
4.1. Εισαγωγή.....	27
4.2. Ανάλυση κειμένου-πηγή.....	27
4.2.1. Είδος κειμένου-πηγή.....	27
4.2.2. Λειτουργία κειμένου-πηγή.....	27
4.3. Σκοπός και μεταφραστικές οδηγίες.....	28
4.4. Μεταφραστικά προβλήματα.....	30
4.4.1. Πραγματολογικά μεταφραστικά προβλήματα..	30
4.4.2. Πολιτισμικά μεταφραστικά προβλήματα.....	31
4.4.3. Γλωσσικά μεταφραστικά προβλήματα.....	31
4.4.4. Ιδιάζοντα μεταφραστικά προβλήματα.....	33
4.5. Επίλογος.....	34
5. Βιβλιογραφία.....	35

1. Πρόλογος

Το παρόν έγγραφο αποτελεί Πτυχιακή Εργασία της Κωνσταντινίδη Θάλειας, προπτυχιακής φοιτήτριας του τμήματος Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Η παρούσα εργασία εκπονήθηκε κατά το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022 υπό την επίβλεψη των καθηγητών της Επιτροπής Εποπτείας, κ. Λίβα Σωτήριου και κ. Κεντρωτή Γεώργιου.

Αντικείμενο της Πτυχιακής Εργασίας αποτελεί η μετάφραση και ο μεταφραστικός σχολιασμός της απόφασης από την εκδίκαση της υπόθεσης των κ. Bonifacio Ríos Avalos και Carlos Fernández Gadea ενάντια στη Δημοκρατία της Παραγουάης. Η υπόθεση αυτή εκδικάστηκε στο Διαμερικανικό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Στη συνέχεια ακολουθούν το μετάφρασμα, το πρωτότυπο κείμενο και ο μεταφραστικός σχολιασμός.

2. Μετάφρασμα

ΔΙΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ*
ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΟΥ ΡÍΟΣ AVALOS ΚΑΙ ΕΝΟΣ ΑΚΟΜΗ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ
ΠΑΡΑΓΟΥΑΗ
ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ 19ΗΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2021
(Ιστορικό γεγονότων, αποζημιώσεις και κόστος)
ΕΠΙΣΗΜΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΠΟΥ ΕΚΔΟΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

Στις 19 Αυγούστου 2021, το Διαμερικανικό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (εφεξής επίσης αναφερόμενο ως "το Διαμερικανικό Δικαστήριο" ή "το Δικαστήριο ") εξέδωσε απόφαση με την οποία καταδίκασε τη Δημοκρατία της Παραγουάης (εφεξής αναφερόμενη ως "το κράτος" ή "η Παραγουάη") για την παραβίαση της δικαστικής ανεξαρτησίας, του δικαιώματος δικαστικής προστασίας και της έγκαιρης καταβολής των εγγυήσεων των κυρίων Bonifacio Ríos Avalos και Carlos Fernández Gadea, με αποτέλεσμα την απόλυσή τους από τις θέσεις των δικαστών του Ανώτατου Δικαστηρίου στο πλαίσιο της διαδικασίας μομφής εναντίον τους το 2003.

Το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι κατά τη διαδικασία μομφής και της επακόλουθης απόφασης της Γερουσίας να απαλλάξει τους κυρίους Ríos Avalos και Fernández Gadea από τα αξιώματά τους, δεν λήθησαν οι απαραίτητες εγγυήσεις για τη διαφύλαξη της δικαστικής τους ανεξαρτησίας. Το Διαμερικανικό Δικαστήριο κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι τα ένδικα μέσα που χρησιμοποίησαν και τα δύο θύματα προκειμένου να αμφισβητηθεί η διαδικασία μομφής και η απόφαση για την απόλυσή τους, ήταν αναποτελεσματικά στο πλαίσιο της μη τήρησης των διασφαλίσεων έναντι εξωτερικών πιέσεων που προστατεύουν τη λειτουργία των δικαστών. Με τη σειρά του, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι κατά την διάρκεια αυτών των ενεργειών παραβιάστηκε η διασφάλιση μιας εύλογης εγγύησης.

Συνεπώς, το Διαμερικανικό Δικαστήριο αποφάσισε ότι η Παραγουάη είναι υπεύθυνη για την παραβίαση των άρθρων 8.1 και 25.2 παράγραφος γ) της Αμερικανικής Σύμβασης για τα ανθρώπινα δικαιώματα (εφεξής αναφερόμενη ως "αμερικανική σύμβαση" ή "σύμβαση"), αναφορικά με το άρθρο 1.1 του ομοίου διεθνούς οργάνου.

I. Συμβάντα

Το Εθνικό Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Παραγουάης ορίζει ότι το Ανώτατο Δικαστήριο της

Δικαιοσύνης αποτελείται από εννέα δικαστές (άρθρο 258), οι οποίοι αποσύρονται από το αξίωμα τους στην ηλικία των 75 ετών. Σε διαφορετική περίπτωση μπορεί να τους αφαιρεθεί το αξίωμα αυτό μόνο με πρόταση μομφής (άρθρο 261).

Ο κ. Carlos Fernández Gadea διορίστηκε δικαστής του Ανώτατου Δικαστηρίου της Δικαιοσύνης

(εφεξής αναφερόμενο ως "το Ανώτατο Δικαστήριο") της Παραγουάης τον Απρίλιο του 1995. Ο K. Fernandez Gadea πέθανε στις 20 Ιουνίου 2010.

Από την άλλη, ο κ. Bonifacio Ríos Avalos διορίστηκε δικαστής του Ανώτατου Δικαστηρίου στις 6 Μαΐου 1999 και εξελέγη πρόεδρος του εν λόγω δικαστηρίου για την περίοδο

που αντιστοιχεί από τον Φεβρουάριο του 2003 έως τον Φεβρουάριο του 2004.

Δελτία τύπου του 2003 ανέφεραν την πρόθεση διαφόρων πολιτικών παραγόντων να πραγματοποιήσουν αλλαγές όσον αφορά κάποιους από τους δικαστές που τότε ήταν μέλη του Ανώτατου Δικαστηρίου. Ως εκ τούτου, κατά τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο του ίδιου έτους ανακοίνωσαν την παραίτησή τους τρεις δικαστές.

Στις 18 Νοεμβρίου 2003, η Βουλή των Αντιπροσώπων του Έθνους απήγγειλε κατηγορίες ενώπιον της Γερουσίας του Έθνους εναντίον τριών δικαστών, μεταξύ των οποίων και οι κύριοι Fernández Gadea και Ríos Avalos, με αποτέλεσμα να ξεκινήσει μια πολιτική δίκη εναντίον τους. Η Βουλή των Αντιπροσώπων, επικαλούμενη το άρθρο 225 του Εθνικού Συντάγματος, καταλόγισε στους κατηγορούμενους επιμέρους συμπεριφορές, αναφερόμενες σε 20 κατηγορίες, τις οποίες χαρακτήρισε ως πλημμελή απόδοση των καθηκόντων τους.

Στις 25 Νοεμβρίου 2003, η Γερουσία εξέδωσε την απόφαση 122, σύμφωνα με την οποία ρυθμίστηκε η διαδικασία για την διαπραγμάτευση της πρότασης μομφής. Στο 2^ο άρθρο της απόφασης αυτής καθορίστηκε ότι δεν θα ήταν αιτιάσεις εξαίρεσης κατά μελών της Γερουσίας και ότι οι αποφάσεις που εξέδωσε το εν λόγω όργανο δεν θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο οποιασδήποτε προσφυγής.

Στις 26 Νοεμβρίου 2003, η πρόταση μομφής ξεκίνησε ενώπιον της Γερουσίας, κάτι που έδωσε την ευκαιρία στην επιτροπή που υποστήριζε την κατηγορία, που διορίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, να καταθέσει το κατηγορητήριο. Από

την πλευρά της, στις 3 Δεκεμβρίου 2003, η Εισαγγελική Επιτροπή απέσυρε μερικές κατηγορίες και πρότεινε να συνεχιστεί η πρόταση μομφής με τρεις κατηγορίες εναντίον του κ. Fernández Gadea και τέσσερις εναντίον του κ. Ríos Avalos. Ο άλλος κατηγορούμενος δικαστής παραιτήθηκε πριν την ολοκλήρωση της διαδικασίας.

Στη σύνοδο της 12ης Δεκεμβρίου 2003, η Γερουσία, που είχε συγκροτηθεί "σε δικαστήριο", μετά από διαβούλευση, προχώρησε σε ψηφοφορία για να αποφασίσει εάν οι κατηγορούμενοι δικαστές ήταν ένοχοι ή όχι για την πλημμελή εκτέλεση των καθηκόντων τους. Η ψηφοφορία είχε ως αποτέλεσμα, στην υπόθεση του κ. Fernández Gadea, 44 ψήφους υπέρ της κήρυξής του ως ένοχο και μια απουσία, και στην υπόθεση του κ. Ríos Avalos, 43 ψήφους υπέρ της κήρυξής του ως ένοχο, μία αποχή και μία απουσία. Την ίδια ημέρα, το Κοινοβούλιο εξέδωσε την απόφαση 134 με την οποία απομάκρυνε από το αξίωμα τους και τους δύο κατηγορούμενους.

Στις 27 Νοεμβρίου 2003, οι κατηγορούμενοι προχώρησαν σε αντισυνταγματικές ενέργειες όσον αφορά την απόφαση 122 της 25ης Νοεμβρίου 2003, που εκδόθηκε από την Γερουσία. Ομοίως, στις 24 Δεκεμβρίου και στις 26 Δεκεμβρίου 2003, οι κύριοι Fernández Gadea και Ríos Avalos ενήργησαν, για ακόμη μια φορά, αντισυνταγματικά όσον αφορά την απόφαση 134 της 12ης Δεκεμβρίου 2003 βάσει της οποίας απομακρύνθηκαν από τα αξιώματά τους. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας των ενεργειών αυτών, διάφοροι δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου, καθώς και μέλη άλλων δικαστηρίων, δήλωσαν ότι δεν είχαν λάβει γνώση των ενεργειών αυτών.

Στις 30 Δεκεμβρίου 2009, το Συνταγματικό Επιμελητήριο του Ανωτάτου Δικαστηρίου αποφάνθηκε θετικά προς τις ενέργειες αντισυνταγματικότητας που είχαν θιχτεί. Κατά συνέπεια, μέσω της Συμφωνίας και Απόφασης 951, το Δικαστήριο αποδέχτηκε τις δράσεις του κυρίου Ríos Avalos και, μέσω της Συμφωνίας και Απόφασης 952, αυτές του κυρίου Fernández Gadea, αντίστοιχα. Κατά την εκδίκαση, το Δικαστήριο κήρυξε άκυρες τις προσβαλλόμενες αποφάσεις και αποφάσισε την επαναφορά των κατηγορουμένων στα αξιώματά τους.

Στις 2 Ιανουαρίου 2010, το Εθνικό Κογκρέσο εξέδωσε την Απόφαση 1, σύμφωνα με την οποία αρνήθηκε και απέρριψε το περιεχόμενο και τους όρους των Συμφωνιών και Αποφάσεων 951 και 952, ενώ προειδοποίησε διάφορες αρχές, συμπεριλαμβανομένων των δικαστών του Ανώτατου Δικαστηρίου, πως σε περίπτωση που γίνει δεκτή η εγκυρότητα των προαναφερθέντων δικαστικών αποφάσεων, θα θεωρούνταν αιτία για πρόταση μομφής.

Στις 5 Ιανουαρίου 2010, το Ανώτατο Δικαστήριο εξέδωσε την Απόφαση 2382, μέσω της οποίας ανέφερε ότι οι Συμφωνίες και Αποφάσεις 951 και 952 δεν ήταν νομικά έγκυρες και παράλληλα, διέταξε την αναστολή από το αξίωμα του δικαστή εκείνων που τις είχαν εκδώσει. Κατά την έκδοση της Απόφασης 2382 επενέβησαν δικαστές που προηγουμένως είχαν αρνηθεί πως γνώριζαν σχετικά με τις αντισυνταγματικές ενέργειες των κατηγορουμένων.

Την 1η Φεβρουαρίου 2010 οι κύριοι Ríos Avalos και Fernández Gadea ζήτησαν, ο καθένας ξεχωριστά, διευκρινιστικούς λόγους σχετικά με τις Συμφωνίες και Αποφάσεις 951 και 952, αντίστοιχα. Στις 2 Σεπτεμβρίου 2019 το Συνταγματικό Επιμελητήριο του Ανώτατου Δικαστηρίου αποδέχθηκε το αίτημα διευκρίνισης που κατέθεσε ο κύριος Ríos Avalos. Για τον κύριο Fernández Gadea, δεν αναγράφεται πως το αίτημά του ικανοποιήθηκε αντιστοίχως.

II. Ιστορικό γεγονότων

A. Η δικαστική ανεξαρτησία, η εγγύηση της μονιμότητας των αξιωμάτων των δικαστικών αρχών και η διασφάλιση τους ενάντια στις εξωτερικές πιέσεις

Το Διαμερικανικό Δικαστήριο επανέλαβε ότι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του, η δικαστική ανεξαρτησία είναι ένας από τους βασικούς πυλώνες της διασφάλισης της δέουσας διαδικασίας, για αυτό και όταν θίγεται αυθαίρετα η μονιμότητα των δικαστών στο αξίωμά τους, παραβιάζεται το άρθρο 8.1 της Αμερικανικής Σύμβασης. Το παραπάνω, δεδομένου ότι οι δικαστικές αρχές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη δημοκρατία, εφ' όσον είναι εγγυητές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, απαιτεί την αναγνώριση και τη διαφύλαξη της ανεξαρτησίας τους, ειδικά σε σχέση με τις άλλες κρατικές εξουσίες, διότι, διαφορετικά, θα μπορούσε να παρεμποδιστεί το έργο τους, σε σημείο που να καθίσταται αδύνατο να προσδιορίσουν, να κοινοποιήσουν και τελικά να τιμωρήσουν την αυθαιρεσία των πράξεων που μπορεί να περιέχουν την παραβίαση αυτών των δικαιωμάτων, καθώς και να διατάξουν την αντίστοιχη αποζημίωση.

Το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι στη νομολογία του ισχυρίστηκε ότι η υποχρέωση της διασφάλισης, σύμφωνα με το άρθρο 1.1 της Σύμβασης, συνεπάγεται την υποχρέωση των κρατών να οργανώνουν εξ ολοκλήρου τον κυβερνητικό μηχανισμό και, γενικά, όλες τις δομές μέσω των οποίων ασκείται η δημόσια εξουσία, με τέτοιο τρόπο ώστε

να είναι σε θέση να εξασφαλίσουν νομίμως την ελεύθερη και πλήρη άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στο πλαίσιο του καθήκοντος της διασφάλισης αυτής, η δικαστική ανεξαρτησία προβάλλεται ως απαραίτητο στοιχείο της οργάνωσης του κυβερνητικού μηχανισμού, χωρίς την οποία το κράτος δεν είναι σε θέση να εξασφαλίζει την ελεύθερη και πλήρη άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ως επακόλουθο, η δικαστική ανεξαρτησία καθίσταται απαραίτητη για την προστασία και την αποτελεσματική διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Το Δικαστήριο υπενθύμισε επίσης ότι από τη δικαστική ανεξαρτησία απορρέουν οι ακόλουθες υποχρεώσεις σχετικά με την λειτουργία των δικαστικών αρχών: i) η κατάλληλη διαδικασία διορισμού, ii) η σταθερότητα και η μονιμότητα των αξιωμάτων, και iii) η προστασία από εξωτερικές πιέσεις. Όσον αφορά την διασφάλιση της σταθερότητας και της μονιμότητας, το Δικαστήριο τόνισε ότι συνεπάγονται, με τη σειρά τους, τα εξής: (i) η απομάκρυνση από το αξίωμα πρέπει να υπακούει αποκλειστικά σε επιτρεπόμενους λόγους, είτε μέσω διαδικασίας που εκτελείται σε συμφωνία με τις δικαστικές διασφαλίσεις είτε επειδή η διάρκεια ή η περίοδος της θητείας έχει ολοκληρωθεί, ii) οι δικαστές μπορούν να απολυθούν μόνο για σοβαρό παράπτωμα ή ανικανότητα, και (iii) κάθε διαδικασία κατά των δικαστών πρέπει να επιλύεται σύμφωνα με τα καθιερωμένα πρότυπα δικαστικής συμπεριφοράς και με δίκαιες, αντικειμενικές και αμερόληπτες διαδικασίες, σύμφωνα με το Σύνταγμα ή το νόμο.

B. Η δικαστική ανεξαρτησία και οι προτάσεις μομφής κατά των δικαστικών αρχών

Το Διαμερικανικό Δικαστήριο υπενθύμισε ότι, για την περίπτωση εξέτασης πρότασης μομφής, ισχύουν οι διασφαλίσεις της δέουσας διαδικασίας που καθορίζονται από την Αμερικανική Σύμβαση, όπως ισχύουν έναντι οποιασδήποτε δημόσιας αρχής, διοικητικής, νομοθετικής ή δικαστικής, οι αποφάσεις των οποίων μπορούν να επηρεάσουν τα δικαιώματα των ατόμων που λαμβάνουν τέτοιες αποφάσεις με πλήρη σεβασμό προς τις διασφαλίσεις της ορθής νομικής διαδικασίας.

Με αυτό το σκεπτικό, το Δικαστήριο έκρινε ότι παρόλο που η διαδικασία μομφής λαμβάνει χώρα

κατά οργάνων πολιτικού χαρακτήρα, στις περιπτώσεις που γίνεται ενάντια σε δικαστικές αρχές, ο έλεγχος που ασκούν τα όργανα αυτά, αντί να βασίζεται σε λόγους διευκόλυνσης, ή πολιτικής σκοπιμότητας, πρέπει να λειτουργεί με νομικά κριτήρια.

Με αυτή την έννοια η διαδικασία και η τελική απόφαση πρέπει να αφορούν την επιβεβαίωση ή τη διάψευση της υπό έρευνα κατηγορούμενης συμπεριφοράς, και αν αυτή η συμπεριφορά εμπίπτει ή όχι στους λόγους που προκάλεσαν την κατηγορία, όλα με βάση την τήρηση των διασφαλίσεων της δέουσας διαδικασίας. Τα παραπάνω δεν συνεπάγονται τη αλλοίωση ή την μεταβολή της ουσίας του ελέγχου που έχει ανατεθεί δημοκρατικά σε ένα όργανο όπως για παράδειγμα στη νομοθετική εξουσία. Αντιθέτως, επιδιώκουν να εξασφαλίσουν ότι ο έλεγχος αυτός, όταν εφαρμόζεται στους δικαστές, ενισχύει το σύστημα διαχωρισμού των εξουσιών και επιτρέπει την ύπαρξη ενός επαρκούς μηχανισμού υπευθυνότητας δίχως να επιφέρει πλήγματα στη δικαστική ανεξαρτησία.

Ομοίως, το δικαστήριο σημείωσε ότι η μομφή ή η πιθανή απόλυση των δικαστών, ως αποτέλεσμα της εν λόγω διαδικασίας, βρίσκεται σε αντίθεση με τη σύμβαση εάν βασίζεται στο περιεχόμενο των αποφάσεων που έχουν εκδώσει οι εν λόγω αρχές, καθότι η προστασία της δικαστικής ανεξαρτησίας εμποδίζει την επίρριψη ευθύνης για την ψήφο και τις αποφάσεις που εκδίδονται κατά την άσκηση του δικαστικού καθήκοντος, με εξαίρεση εσκεμμένες παραβιάσεις του νομικού συστήματος ή αποδεδειγμένη ανικανότητα.

Διαφορετικά, οι δικαστικές αρχές θα μπορούσαν να υποστούν αδικαιολόγητη παρέμβαση κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, εις βάρος της ανεξαρτησίας που αναγκαστικά πρέπει να διασφαλίσουν έτσι ώστε να εκπληρώσουν αποτελεσματικά τον σημαντικό τους ρόλο σε ένα κράτος δικαίου.

Γ. Η δικαστική ανεξαρτησία και η μομφή κατά των κυρίων Ríos Avalos και Fernández Gadea

Αναλύοντας τη συγκεκριμένη υπόθεση, το Διαμερικανικό δικαστήριο σημείωσε ότι οι κατηγορίες που απαγγέθηκαν από την κατηγορούσα επιτροπή κατά των κατηγορουμένων, σύμφωνα με τις οποίες στοιχειοθετήθηκε η μομφή και βάσει των οποίων η Γερουσία αποφάσισε την απόλυσή τους, περιλάμβαναν, χωρίς εξαίρεση, αποφάσεις που έλαβαν οι κ. Ríos Avalos και Fernández Gadea κατά την άσκηση των δικαστικών καθηκόντων τους ως δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου.

Το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι το περιεχόμενο αυτών των δικαστικών αποφάσεων που το Εθνικό Κονγκρέσο δεν μπορούσε να ελέγξει, μέσω των δύο Κοινοβουλίων ήταν το στοιχείο που λειτούργησε ως καθοριστικός παράγοντας για την δημιουργία του

κατηγορητηρίου και, ακολούθως, για την απόλυση και των δύο. Επομένως, υπήρξε μια σοβαρή παραβίαση της δικαστικής ανεξαρτησίας, εφόσον δεν τηρήθηκε σεβασμός απέναντι στη διασφάλιση της σταθερότητας και της προστασίας από εξωτερικές πιέσεις που απειλούν τον ρόλο των δικαστών, του οποίου η διαφύλαξη αποτελεί καθήκον του κράτους.

Το Διαμερικανικό Δικαστήριο έκρινε ότι, με τις ενέργειές της, η νομοθετική εξουσία επηρέασε αυθαίρετα την μονιμότητα των κατηγορουμένων δικαστών, παραβιάζοντας έτσι τη δικαστική ανεξαρτησία και βλάπτοντας τη δημοκρατική τάξη.

Δ. Οι δικαστικές διασφαλίσεις σε σχέση με τη δικαστική ανεξαρτησία και το δικαίωμα λόγου με μια αμερόληπτη αρχή

Το Δικαστήριο επίσης υπενθύμισε ότι η διασφάλιση της αμεροληψίας, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 8.1 της Αμερικανικής Σύμβασης απαιτεί από τα μέλη του δικαστηρίου ή την αρχή που είναι αρμόδια για την διαδικασία, να μην έχουν άμεσο όφελος, μια κατοχυρωμένη θέση, ή κάποια συμπάθεια για κάποιο από τα συμβαλλόμενα μέρη και να μην εμπλέκονται στη διένεξη.

Από τη μελέτη της συγκεκριμένης υπόθεσης, το Διαμερικανικό Δικαστήριο διαπίστωσε, μέσα από ερωτήσεις προς το δικαστικό σώμα, ότι, κατά την περίοδο που έλαβαν χώρα τα γεγονότα, διάφοροι πολιτικοί παράγοντες της Παραγουάης εξέφρασαν δημοσίως το ενδιαφέρον τους να προβούν σε αλλαγές σχετικά με την ενοποίηση που εκείνη την περίοδο είχε λάβει χώρα στο Ανώτατο Δικαστήριο. Σύμφωνα με τα παραπάνω, το Δικαστήριο κατέληξε στην ύπαρξη στενογραφημένων πρακτικών των συνόδων της Βουλής των Αντιπροσώπων και της Γερουσίας, με τα οποία αποδείχθηκε ότι κατά τον τότε χρόνο υλοποιήθηκε μια πολιτική συμφωνία μεταξύ της εκτελεστικής εξουσίας και των μελών και των δύο οργάνων της νομοθετικής εξουσίας, στόχος της οποίας ήταν να φέρει μέλη του Ανωτάτου Δικαστηρίου σε διαδικασία μομφής και να τους απομακρύνει από το αξίωμα.

Με βάση τα ανωτέρω, το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι κατά την εκδίκαση της μομφής στην οποία υποβλήθηκαν ο κ. Ríos Avalos και ο κ. Fernández Gadea δεν τηρήθηκαν οι διασφαλίσεις της δέουσας διαδικασίας και, πιο συγκεκριμένα, δεν έγινε σεβαστή η απαίτηση αμεροληψίας από την αρχή που είναι αρμόδια για την διαδικασία, στην προκειμένη περίπτωση τα μέλη της Γερουσίας, τα οποία, στο πλαίσιο της υφιστάμενης πολιτικής συμφωνίας, κατέληξαν σε μια

απόφαση που είχε αποφασιστεί εκ των προτέρων.

Το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι η Απόφαση 122 της Γερουσίας, το άρθρο 2 της οποίας προέβλεπε ότι δεν θα γίνουν δεκτές αιτήσεις εξαίρεσης, εμπόδισε τους κατηγορούμενους υπουργούς να αιτηθούν την απομάκρυνση των ύποπτων μελών του νομοθετικού σώματος για λόγους μεροληψίας.

Ε. Η αποτελεσματικότητα των δικαστικών ενεργειών που υλοποίησαν οι κ. Ríos Avalos και Fernández Gadea, σε σχέση με τη δικαστική ανεξαρτησία

Το Δικαστήριο επανέλαβε ότι η έννοια της προστασίας που διασφαλίζει το άρθρο 25 της Αμερικανικής Σύμβασης είναι η πραγματική δυνατότητα πρόσβασης σε δικαστική προσφυγή έτσι ώστε μια αρχή αρμόδια και ικανή να εκδώσει δεσμευτική απόφαση, να καθορίσει εάν υπήρξε ή όχι παραβίαση οποιουδήποτε δικαιώματος που το κατηγορούμενο πρόσωπο ισχυρίζεται και ότι, σε περίπτωση που υπήρξε παραβίαση, η προσφυγή θα πρέπει είναι ορθή έτσι ώστε το ενδιαφερόμενο μέρος να απολαύσει τα δικαιώματά του και να αντιμετωπισθεί η παραβίαση.

Το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι, παρά τη ρητή απαγόρευση που περιέχεται στο άρθρο 2 της Απόφασης 122 της Γερουσίας, οι κύριοι Ríos Avalos και Fernández Gadea προέβησαν σε αντισυνταγματικές ενέργειες για να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους. Αυτές οι ενέργειες δικάστηκαν με ευνοϊκή απόφαση από το Συνταγματικό Επιμελητήριο του Ανωτάτου Δικαστηρίου, μέσω των Συμφωνιών και Αποφάσεων 951 και 952, που εκδόθηκαν στις 30 Δεκεμβρίου 2009.

Ωστόσο, οι αποφάσεις που εκδόθηκαν από το Συνταγματικό Επιμελητήριο δεν εφαρμόστηκαν, λόγω της δράσης του Εθνικού Συνεδρίου, το οποίο, μέσω της Απόφασης 1 της 2ας Ιανουαρίου 2010, μίλησε δημόσια για την έννοια της έντονης απόρριψης των αποφάσεων που εκδόθηκαν από το εν λόγω τμήμα και την ίδια στιγμή προειδοποίησε τους δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου ότι, εάν γίνει δεκτή η εκτέλεση των ποινών, θα υποστούν προτάσεις μομφής.

Για τον λόγο αυτόν, στις 5 Ιανουαρίου 2010, το Ανώτατο Δικαστήριο εξέδωσε την Απόφαση 2382, με την οποία αποφάσισε ότι οι Συμφωνίες και οι Αποφάσεις 951 και 952 δεν είχαν νομική ισχύ και παράλληλα διέταξε να τεθούν σε διαθεσιμότητα από τα καθήκοντά τους οι δικαστές που τις είχαν εκδώσει.

Με βάση τα παραπάνω, το Διαμερικανικό Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η απόφαση να ακυρωθούν οι ευνοϊκές αποφάνσεις για τους κατηγορούμενους

εξαρτώταν από την ενεργητική δήλωση και τις ρητές προειδοποιήσεις της νομοθετικής εξουσίας.

Κατά συνέπεια, με την άρνηση του Εθνικού Κογκρέσου και του Ανώτατου Δικαστηρίου να αναγνωρίσουν την εγκυρότητα και τα αποτελέσματα των αποφάσεων που εξέδωσε το Συνταγματικό Επιμελητήριο και με την άρνηση της εντολής, διαπιστώθηκε ότι οι δικαστικές ενέργειες που υλοποίησαν οι κύριοι Ríos Avalos και Fernández Gadea για να διεκδικήσουν την προστασία των δικαιωμάτων τους δεν ήταν αποτελεσματικές. Το Δικαστήριο τόνισε επίσης τη σοβαρή παρέμβαση στην λειτουργία των δικαστικών αρχών από τη νομοθετικής εξουσίας στην συγκεκριμένη υπόθεση.

ΣΤ. Η διασφάλιση εύλογου χρόνου για την επεξεργασία και την επίλυση τωνδικαστικών ενεργειών των κυρίων Ríos Avalos και FernándezGadea, αντίστοιχα.

Το Διαμερικανικό Δικαστήριο προειδοποίησε ότι πέρασαν περίπου έξι χρόνια μεταξύ της αντιμετώπισης των ενεργειών αντισυνταγματικότητας, το 2003, και της έκδοσης των Συμφωνιών και Αποφάσεων 951 και 952, που εκδόθηκαν στις 30 Δεκεμβρίου 2009. Από την άλλη πλευρά, το δικαστήριο ανέλυσε επίσης την καθυστέρηση στην επίλυση της δικαστικής ενέργειας για διευκρινίσεις που κατατέθηκε την 1η Φεβρουαρίου 2010 από τον κ. Ríos Avalos, η οποία έγινε δεκτή στις 2 Σεπτεμβρίου 2019 και την έλλειψη επίλυσης της ενέργειας για διευκρινίσεις, που επίσης κατατέθηκε το 2010, του κ. Fernández Gadea.

Με βάση τα κριτήρια που καθορίζονται από τη νομολογία, το Δικαστήριο έκρινε ότι η απόφαση των ενεργειών αντισυνταγματικότητας που κατατέθηκαν και για τους δύο κατηγορούμενους, καθώς και η ενέργεια για διευκρινίσεις που κατέθεσε ο κ. Ríos Avalos υπερέβη το εύλογο χρονικό διάστημα.

Όσον αφορά το γεγονός ότι η αίτηση για διευκρινίσεις που κατατέθηκε από τον κ. Fernández Gadea δεν είχε κάποια ανταπόκριση, το Διαμερικανικό δικαστήριο σημείωσε ότι το δικαίωμα στη δικαστική προστασία κατέστησε αναγκαίο για το δικαστήριο να εκδώσει απόφαση στην οποία να αναφερθεί τουλάχιστον κατά πόσον ήταν σκόπιμο ή όχι να εκδικαστεί η ενέργεια και να αναφερθούν οι λόγοι της απόφασης αυτής.

III. Αποζημιώσεις

Το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η απόφασή του συνιστά, από μόνη της, μια μορφή αποζημίωσης.

Διέταξε επίσης τα ακόλουθα ολοκληρωτικά μέτρα αποζημίωσης:

A) Μέτρα αποκατάστασης: ελλείψει κενών θέσεων για την ενοποίηση του Ανώτατου Δικαστηρίου της Παραγουάης, μαζί με το χρόνο που παρήλθε μέχρι τα περιστατικά της παρούσας υποθέσεως και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ρόλου των Υπουργών αυτού του δικαστηρίου, το Διαμερικανικό Δικαστήριο έκρινε ότι δεν είναι εφικτό να διαταχθεί η επανένταξη του κ. Ríos Avalos. Για τον λόγο αυτό, το κράτος πρέπει να του καταβάλει εναλλακτική αποζημίωση.

B) Μέτρα ικανοποίησης: το κράτος οφείλει να δημοσιεύσει, στις επίσημες γλώσσες της Παραγουάης, την επίσημη περίληψη της Αποφάσεως στην Επίσημη Εφημερίδα και ολόκληρη την Απόφαση στις επίσημες ιστοσελίδες του νομοθετικού και του δικαστικού Σώματος.

Γ) Χρηματική αποζημίωση: το κράτος οφείλει να καταβάλει τα ποσά που καθορίζονται από την Απόφαση για την αποζημίωση υλικής ζημίας και ηθικής βλάβης, καθώς και για την καταβολή των εξόδων, και την επιστροφή χρημάτων του Ταμείου Νομικής Βοήθειας των Κατηγορουμένων. Ομοίως, το κράτος πρέπει να ρυθμίσει το συνταξιοδοτικό των κυρίων Ríos Avalos και Fernández Gadea.

Το Δικαστήριο θα παρακολουθεί την πλήρη εκτέλεση της απόφασης κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του και σύμφωνα με τα καθήκοντά του στο πλαίσιο της Αμερικανικής Σύμβασης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, και η περάτωση της υπόθεσης θα υλοποιηθεί μόλις το κράτος συμμορφωθεί πλήρως με τις διατάξεις της Απόφασης.

Το πλήρες κείμενο της Απόφασης μπορεί να αναζητηθεί στην ισπανική γλώσσα στον ακόλουθο σύνδεσμο:

http://www.corteidh.or.cr/docs/casos/articulos/seriec_429_esp.pdf

* Αποτελείται από τους ακόλουθους δικαστές: Elizabeth Odio Benito, Πρόεδρος;
Patrick Pazmiño Freire,
Αντιπρόεδρος, Eduardo Vio Grossi, Humberto Antonio Sierra Porto, Eduardo Ferrer
Mac-Gregor Poisot, Eugenio Raúl
Zaffaroni και Ricardo Pérez Manrique.

3. Πρωτότυπο

CORTE INTERAMERICANA DE DERECHOS HUMANOS*

CASO RÍOS AVALOS Y OTRO VS. PARAGUAY

SENTENCIA DE 19 DE AGOSTO DE 2021

(Fondo, Reparaciones y Costas)

RESUMEN OFICIAL EMITIDO POR LA CORTE INTERAMERICANA

El 19 de agosto de 2021 la Corte Interamericana de Derechos Humanos (en adelante también “la Corte Interamericana”, “la Corte” o “el Tribunal”) dictó Sentencia mediante la cual declaró internacionalmente responsable a la República del Paraguay (en adelante “el Estado” o “Paraguay”) por la violación de la independencia judicial, el derecho a la protección judicial y la garantía del plazo razonable en perjuicio de los señores Bonifacio Ríos Avalos y Carlos Fernández Gadea, como consecuencia de su destitución de los cargos de ministros de la Corte Suprema de Justicia, en el marco del juicio político tramitado en su contra en 2003.

El Tribunal determinó que, en el procedimiento del juicio político y la consecuente decisión de la Cámara de Senadores de remover a los señores Ríos Avalos y Fernández Gadea de sus cargos, no fueron respetadas las garantías necesarias para salvaguardar la independencia judicial. Asimismo, la Corte Interamericana concluyó que los recursos judiciales promovidos por ambas víctimas con el fin de impugnar el procedimiento para la tramitación del juicio político y la decisión de su destitución, resultaron ineficaces en un marco de inobservancia de las garantías contra presiones externas que amparan la función de juezas y jueces. A su vez, el Tribunal estableció que en el trámite de tales acciones fue vulnerada la garantía del plazo razonable.

En consecuencia, la Corte Interamericana declaró que Paraguay es responsable por la violación de los artículos 8.1 y 25.2 c) de la Convención Americana sobre Derechos Humanos (en adelante “la Convención Americana” o “la Convención”), en relación con el artículo 1.1 del mismo instrumento internacional.

I. Hechos

La Constitución Nacional de la República del Paraguay establece que la Corte Suprema de Justicia está integrada por nueve ministros (artículo 258), quienes cesan en sus cargos al cumplir 75 años y solo pueden ser removidos por juicio político (artículo 261).

El señor Carlos Fernández Gadea fue designado como ministro de la Corte Suprema de Justicia (en adelante también “la Corte Suprema”) del Paraguay en abril de 1995. El señor Fernández Gadea falleció el 20 de junio de 2010.

Por su parte, el señor Bonifacio Ríos Avalos fue designado como ministro de la Corte Suprema el 6 de mayo de 1999 y electo como Presidente de dicho tribunal para el periodo correspondiente de febrero de 2003 a febrero de 2004.

Notas de prensa de 2003 se refirieron a la intención de distintos actores políticos por efectuar cambios respecto de algunos de los ministros que en esa época integraban la Corte Suprema de Justicia. En tal sentido, en los meses de octubre y noviembre de dicho año presentaron su renuncia tres ministros.

El 18 de noviembre de 2003 la Cámara de Diputados de la Nación formuló acusación ante la Cámara de Senadores de la Nación contra tres ministros, incluidos los señores Fernández Gadea y Ríos Avalos, con el fin de instaurar un juicio político en su contra. Para el efecto, la Cámara de Diputados invocó el artículo 225 de la Constitución Nacional e imputó a los acusados distintas conductas, referidas a 20 cargos, los que calificó como mal desempeño de sus funciones.

El 25 de noviembre de 2003 la Cámara de Senadores emitió la Resolución No. 122, por la que reguló el procedimiento para la tramitación del juicio político, en cuyo artículo 2° estableció que no se admitirían recusaciones y que las resoluciones dictadas por dicho órgano no podrían ser objeto de recurso alguno.

El 26 de noviembre de 2003 dio inicio el juicio político ante la Cámara de Senadores, oportunidad en la que la Comisión Acusadora, designada por la Cámara de Diputados, presentó la acusación. Por su parte, el 3 de diciembre de 2003 la Comisión Acusadora desistió de diversos cargos contenidos en la acusación y ratificó, a efecto de continuar el juicio político, tres cargos respecto del señor Fernández Gadea y cuatro respecto del señor Ríos Avalos. El otro ministro acusado renunció previo a la finalización del procedimiento.

En la sesión del 12 de diciembre de 2003 la Cámara de Senadores, constituida “en tribunal”, después de deliberar, procedió a votar a efecto de decir si los ministros acusados eran o no culpables por el mal desempeño en sus funciones. La votación dio

como resultado, en el caso del señor Fernández Gadea, 44 votos a favor de declararlo culpable y una ausencia, y en el caso del señor Ríos Avalos, 43 votos a favor de declararlo culpable, una abstención y una ausencia. El mismo día la Cámara dictó la Resolución No. 134 por la que separó de sus cargos a ambas víctimas.

El 27 de noviembre de 2003 las víctimas promovieron, por separado, acciones de inconstitucionalidad contra la Resolución No. 122 de 25 de noviembre de 2003, emitida por la Cámara de Senadores. Asimismo, el 24 de diciembre y el 26 de diciembre de 2003, los señores Fernández Gadea y Ríos Avalos promovieron, respectivamente, acciones de inconstitucionalidad contra la Resolución No. 134 de 12 de diciembre de 2003 que había dispuesto separarlos de sus cargos. Durante el trámite de las acciones promovidas, distintos ministros de la Corte Suprema de Justicia, así como integrantes de otros tribunales, se inhibieron de conocer los planteamientos.

El 30 de diciembre de 2009 la Sala Constitucional de la Corte Suprema de Justicia resolvió favorablemente las acciones de inconstitucionalidad planteadas. En tal sentido, mediante el Acuerdo y la Sentencia No. 951, la Sala acogió las acciones promovidas por el señor Ríos Avalos y, mediante el Acuerdo y la Sentencia No. 952, las promovidas por el señor Fernández Gadea. Al resolver, la Sala declaró la nulidad de las Resoluciones impugnadas y, en consecuencia, dispuso la reposición de las víctimas en sus cargos.

El 2 de enero de 2010 el Congreso Nacional emitió la Resolución No. 1, mediante la cual repudió y rechazó el contenido y los términos de los Acuerdos y Sentencias No. 951 y 952, a la vez que advirtió a distintas autoridades, incluidos los ministros de la Corte Suprema de Justicia, que, en caso de admitir la validez de las referidas decisiones judiciales, incurrirían en causales de juicio político.

El 5 de enero de 2010 la Corte Suprema de Justicia emitió la Resolución No. 2382, por medio de la cual declaró que los Acuerdos y las Sentencias No. 951 y 952 carecían de validez jurídica, a la vez que dispuso suspender en sus funciones a los magistrados que las habían dictado. En la emisión de la Resolución No. 2382 intervinieron ministros que previamente se habían inhibido de conocer las acciones de inconstitucionalidad promovidas por las víctimas.

El 1 de febrero de 2010 los señores Ríos Avalos y Fernández Gadea promovieron, por separado, recursos de aclaratoria respecto del Acuerdo y la Sentencia No. 951, y el Acuerdo y la Sentencia No. 952, respectivamente. El 2 de septiembre de 2019 la Sala Constitucional de la Corte Suprema de Justicia acogió el recurso de aclaratoria

interpuesto por el señor Ríos Avalos. Por su parte, no consta que haya sido resuelto el recurso promovido oportunamente por el señor Fernández Gadea.

II. Fondo

A. La independencia judicial, la garantía de inamovilidad en el cargo de las autoridades judiciales y la garantía contra presiones externas

La Corte Interamericana reiteró, en congruencia con su jurisprudencia constante, que la independencia judicial configura uno de los pilares básicos de las garantías del debido proceso, por lo que cuando se afecta en forma arbitraria la permanencia de las juezas y los jueces en sus cargos, se vulnera el artículo 8.1 de la Convención Americana. Lo anterior, dado el importante rol que las autoridades judiciales desempeñan en una democracia, en tanto se constituyen en garantes de los derechos humanos, lo que exige reconocer y salvaguardar su independencia, especialmente frente a los demás poderes estatales, pues, de otro modo, se podría obstaculizar su labor, al punto de hacer imposible que estén en condiciones de determinar, declarar y eventualmente sancionar la arbitrariedad de los actos que puedan suponer vulneración a aquellos derechos, así como ordenar la reparación correspondiente.

El Tribunal recordó que en su jurisprudencia ha afirmado que la obligación de garantía, conforme al artículo 1.1 de la Convención, implica el deber de los Estados de organizar todo el aparato gubernamental y, en general, todas las estructuras a través de las cuales se manifiesta el ejercicio del poder público, de manera tal que sean capaces de asegurar jurídicamente el libre y pleno ejercicio de los derechos humanos. En el contexto de ese deber de garantía, la independencia judicial se proyecta como elemento imprescindible de la organización del aparato gubernamental, sin la cual el Estado no es capaz de asegurar el libre y pleno ejercicio de los derechos. Como corolario, la independencia judicial resulta indispensable para la protección y efectiva garantía de los derechos humanos.

Asimismo, la Corte recordó que de la independencia judicial se derivan las siguientes garantías en torno a la función de las autoridades judiciales: (i) a un adecuado proceso de nombramiento; (ii) a la estabilidad e inamovilidad en el cargo, y (iii) a ser protegidas contra presiones externas. Respecto de la garantía de estabilidad e

inamovilidad en el cargo, la Corte destacó que implica, a su vez, lo siguiente: (i) que la separación del cargo debe obedecer exclusivamente a causales permitidas, ya sea por medio de un proceso que cumpla con las garantías judiciales o porque se ha cumplido el término o período del mandato; (ii) que las juezas y los jueces solo pueden ser destituidos por faltas de disciplina graves o incompetencia, y (iii) que todo proceso seguido contra juezas y jueces debe resolverse de acuerdo con las normas de comportamiento judicial establecidas y mediante procedimientos justos, objetivos e imparciales, según la Constitución o la ley.

B. La independencia judicial y los juicios políticos contra autoridades judiciales

La Corte Interamericana recordó que son aplicables, en la sustanciación de un juicio político, las garantías del debido proceso que establece la Convención Americana, en tanto resulta exigible a cualquier autoridad pública, sea administrativa, legislativa o judicial, cuyas decisiones puedan afectar los derechos de las personas, que adopte dichas decisiones con pleno respeto de las garantías del debido proceso legal.

De esa cuenta, la Corte consideró que aunque el procedimiento del juicio político tenga lugar en el ámbito de órganos de naturaleza política, cuando se inste contra autoridades judiciales, el control ejercido por aquellos órganos, más que basado en razones de pertinencia, oportunidad o conveniencia políticas, debe operar con sujeción a criterios jurídicos, en el sentido que el procedimiento y la decisión final han de versar sobre la acreditación o no de la conducta imputada, y si dicha conducta encuadra o no en la causal que motivó la acusación, todo en observancia de las garantías del debido proceso. Lo anterior no conlleva desnaturalizar o variar la esencia del control que democráticamente se ha confiado a un órgano como el Poder Legislativo, sino que persigue asegurar que dicho control, cuando se aplique a juezas y jueces, refuerce el sistema de separación de poderes y permita un adecuado mecanismo de rendición de cuentas sin menoscabo de la independencia judicial.

De igual forma, el Tribunal señaló que resulta contrario a la Convención que el juicio político o la eventual destitución de juezas o jueces, como consecuencia de dicho procedimiento, se fundamente en el contenido de las decisiones que aquellas autoridades hayan dictado, en el entendido que la protección de la independencia judicial impide deducir responsabilidad por los votos y opiniones que se emitan en el

ejercicio de la función jurisdiccional, con la excepción de infracciones intencionales al ordenamiento jurídico o comprobada incompetencia.

De otro modo, las autoridades judiciales se podrían ver sometidas a interferencias indebidas en el ejercicio de sus funciones, en claro detrimento de la independencia que necesariamente debe garantizárseles para que cumplan eficazmente su importante rol en un Estado de derecho.

C. La independencia judicial y el juicio político instado contra los señores Ríos Avalos y Fernández Gadea

Al efectuar el análisis del caso concreto, la Corte Interamericana advirtió que los cargos ratificados por la Comisión Acusadora contra las víctimas, en virtud de los cuales fue tramitado finalmente el juicio político y con base en los cuales la Cámara de Senadores decidió su destitución, incluyeron, sin excepción, decisiones dictadas por los señores Ríos Avalos y Fernández Gadea en el ejercicio de sus funciones jurisdiccionales como ministros de la Corte Suprema de Justicia.

El Tribunal estableció que fue el contenido de tales decisiones judiciales el elemento determinante para formular la acusación y, ulteriormente, para decidir sobre ambas destituciones, es decir, el contenido de decisiones judiciales que el Congreso Nacional, por medio de ambas Cámaras, no podía revisar. Por ende, se configuró una seria afectación a la independencia judicial, en tanto fueron irrespetadas las garantías de estabilidad y de protección frente a presiones externas que amparan la función de las juezas y los jueces, y que es deber del Estado salvaguardar.

La Corte Interamericana consideró que, con su actuar, el Poder Legislativo afectó en forma arbitraria la permanencia de los ministros acusados, con lo cual vulneró la independencia judicial y perjudicó el orden democrático.

D. Las garantías judiciales en relación con la independencia judicial y el derecho a contar con una autoridad imparcial

El Tribunal recordó que la garantía de imparcialidad, también consagrada en el artículo 8.1 de la Convención Americana, exige que los integrantes del tribunal o de la autoridad a cargo del procedimiento, no tengan un interés directo, una posición

tomada, una preferencia por alguna de las partes y que no se encuentren involucrados en la controversia.

A partir del estudio del caso concreto, la Corte Interamericana estableció que, en la época de los hechos, en medio de cuestionamientos al Poder Judicial, distintos actores políticos del Paraguay manifestaron de forma pública su interés por efectuar cambios respecto de la integración que en ese momento tenía la Corte Suprema de Justicia. En línea con lo anterior, el Tribunal concluyó en la existencia de sustento probatorio, consistente en las versiones taquigráficas de las sesiones de la Cámara de Diputados y de la Cámara de Senadores, para afirmar que en la época de los hechos se concretó un acuerdo político entre el Poder Ejecutivo e integrantes de ambos cuerpos del Poder Legislativo, cuyo objetivo era someter a juicio político a miembros de la Corte Suprema de Justicia y removerlos del cargo.

A partir de lo anterior, la Corte concluyó que el juicio político al que fueron sometidos los señores Ríos Avalos y Fernández Gadea no observó las garantías del debido proceso y, en particular, no cumplió con la exigencia de imparcialidad de la autoridad a cargo del procedimiento, en tanto quienes integraban la Cámara de Senadores, en virtud del acuerdo político existente, tenían una posición tomada de antemano.

Asimismo, el Tribunal estableció que la Resolución No. 122 de la Cámara de Senadores, cuyo artículo 2º preveía que no se admitirían recusaciones, impidió a los ministros acusados instar el apartamiento de aquellos miembros del órgano legislativo sobre quienes existían sospechas de parcialidad.

E. La efectividad de las acciones judiciales promovidas por los señores Ríos Avalos y Fernández Gadea, en relación con la independencia judicial

La Corte reiteró que el sentido de la protección que garantiza el artículo 25 de la Convención Americana es la posibilidad real de acceder a un recurso judicial para que una autoridad competente y capaz de emitir una decisión vinculante, determine si ha habido o no una violación a algún derecho que la persona que reclama estima tener y que, en caso de ser encontrada una violación, el recurso sea útil para restituir al interesado en el goce de su derecho y repararlo.

El Tribunal determinó que, pese a la prohibición expresa contenida en el artículo 2º de la Resolución No. 122 de la Cámara de Senadores, los señores Ríos Avalos y

Fernández Gadea promovieron acciones de inconstitucionalidad para reclamar sus derechos. Dichas acciones fueron resueltas favorablemente por la Sala Constitucional de la Corte Suprema de Justicia, mediante los Acuerdos y las Sentencias No. 951 y 952, emitidas el 30 de diciembre de 2009.

No obstante, las decisiones que la Sala Constitucional dictó no fueron ejecutadas, debido a la actuación del Congreso Nacional, el cual, mediante la Resolución No. 1 de 2 de enero de 2010, se pronunció públicamente en el sentido de repudiar enérgicamente y rechazar las decisiones dictadas por dicha Sala, a la vez que advirtió a los ministros de la Corte Suprema de Justicia que, en caso de admitir la validez de las sentencias, incurrirían en causales de juicio político.

Ante ello, el 5 de enero de 2010, la Corte Suprema de Justicia emitió la Resolución No. 2382, por la que declaró que los Acuerdos y las Sentencias No. 951 y 952 carecían de validez jurídica, a la vez que dispuso suspender en sus funciones a los magistrados que las habían dictado.

A partir de lo anterior, la Corte Interamericana concluyó que la decisión de invalidar los pronunciamientos favorables a las víctimas estuvo condicionada por el enérgico pronunciamiento y las expresas advertencias del Poder Legislativo.

Por consiguiente, la negativa del Congreso Nacional y de la Corte Suprema de Justicia a reconocer la validez y los efectos de las sentencias dictadas por la Sala Constitucional, y la consecuente falta de ejecución de lo ordenado por esta, determinó que los recursos judiciales instados por los señores Ríos Avalos y Fernández Gadea para reclamar la protección de sus derechos no fueran efectivos. Asimismo, el Tribunal resaltó la grave injerencia en la función de las autoridades judiciales que advirtió de la actuación del Poder Legislativo en el caso concreto.

F. La garantía del plazo razonable en la tramitación y resolución de las acciones judiciales promovidas por los señores Ríos Avalos y Fernández Gadea

La Corte Interamericana advirtió que transcurrieron aproximadamente seis años entre el planteamiento, en 2003, de las acciones de inconstitucionalidad y la emisión de los Acuerdos y las Sentencias No. 951 y 952 del 30 de diciembre de 2009. Por otro lado, el Tribunal también analizó la demora en resolver el recurso de aclaratoria promovido el 1 de febrero de 2010 por el señor Ríos Avalos y acogido el 2 de septiembre de

2019, y la inexistencia de resolución respecto del recurso de aclaratoria instado, también en 2010, por el señor Fernández Gadea.

Con base en los criterios establecidos por la jurisprudencia, la Corte determinó que el trámite y la decisión de las acciones de inconstitucionalidad interpuestas por ambas víctimas, así como del recurso de aclaratoria promovido por el señor Ríos Avalos, excedieron el plazo razonable.

En cuanto al hecho de que no haya sido resuelto el recurso de aclaratoria promovido en su oportunidad por el señor Fernández Gadea, la Corte Interamericana señaló que el derecho a la tutela judicial hacía necesario que el órgano jurisdiccional dictara un pronunciamiento en el que, al menos, señalara si era procedente o no conocer del recurso y expresara las razones de ello.

III. Reparaciones

La Corte estableció que su sentencia constituye, por sí misma, una forma de reparación. Asimismo, ordenó las siguientes medidas de reparación integral:

A) Medidas de restitución: ante la inexistencia de vacantes en la integración de la Corte Suprema de Justicia del Paraguay, aunado al tiempo transcurrido desde la consumación de los hechos del presente caso y las particulares características de la función de los ministros de dicho tribunal, la Corte Interamericana consideró que no es viable ordenar la reincorporación del señor Ríos Avalos. De esa cuenta, el Estado deberá pagarle una indemnización alternativa.

B) Medidas de satisfacción: el Estado deberá publicar, en los idiomas oficiales del Paraguay, el resumen oficial de la Sentencia en el Diario Oficial y la integridad de la Sentencia en los sitios web oficiales del Poder Legislativo y del Poder Judicial.

C) Indemnizaciones pecuniarias: el Estado deberá pagar las cantidades fijadas en la Sentencia por concepto de indemnizaciones por daños materiales e inmateriales, así como el pago de costas y gastos, y el reintegro del Fondo de Asistencia Legal de Víctimas. Asimismo, el Estado deberá regularizar el régimen de jubilaciones de los señores Ríos Avalos y Fernández Gadea.

La Corte supervisará el cumplimiento íntegro de la Sentencia, en ejercicio de sus atribuciones y en cumplimiento de sus deberes conforme a la Convención Americana

sobre Derechos Humanos, y dará por concluido el caso una vez que el Estado haya dado cabal cumplimiento a lo dispuesto en la Sentencia.

El texto íntegro de la Sentencia puede consultarse en el siguiente enlace:

http://www.corteidh.or.cr/docs/casos/articulos/seriec_429_esp.pdf

* Integrada por la jueza y los jueces siguientes: Elizabeth Odio Benito, Presidenta; L. Patricio Pazmiño Freire, Vicepresidente; Eduardo Vio Grossi; Humberto Antonio Sierra Porto; Eduardo Ferrer Mac-Gregor Poisot; Eugenio Raúl Zaffaroni y Ricardo Pérez Manrique.

4. Μεταφραστικός Σχολιασμός

4.1. Εισαγωγή

Το κείμενο που αποτελεί αντικείμενο αυτής της Πτυχιακής Εργασίας είναι η περίληψη της απόφασης που βγήκε από την εκδίκαση της υπόθεσης των κυρίων Bonifacio Ríos Avalos και Carlos Fernández Gadea απέναντι στην Δημοκρατία της Παραγουάης στο Διαμερικανικό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Οι κύριοι αυτοί στο παρελθόν είχαν απαλλαχθεί από τα αξιώματά τους ως δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου, λόγω αντισυνταγματικών ενεργειών, όπως αναφέρθηκε κατά την εκδίκασή τους. Ωστόσο, φέρεται να πραγματοποιήθηκε η καταπάτηση του δικαιώματος της δικαστικής ανεξαρτησίας των κατηγορουμένων, γεγονός που αποτελεί αδίκημα και για τον λόγο αυτό έκαναν προσφυγή στο Διαμερικανικό Δικαστήριο όπου εκδικάστηκε εκ νέου η υπόθεσή τους.

Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθεί ότι το Διαμερικανικό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αποτελεί ένα διεθνές δικαστήριο το οποίο δημιουργήθηκε από τον Οργανισμό Αμερικανικών Κρατών και εδρεύει στο Σαν Χοσέ της Κόστα Ρίκα. Στόχος της ίδρυσής του είναι η προστασία και η προάσπιση διαφόρων ελευθεριών και δικαιωμάτων, βασιζόμενες στην Αμερικανική Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα που επικυρώθηκε από μέλη του Οργανισμού Αμερικανικών Κρατών. Ως εκ τούτου εύλογα ανατέθηκε η εκδίκαση της προαναφερόμενης υπόθεσης στο συγκεκριμένο δικαστήριο.

4.2. Ανάλυση Κειμένου-Πηγή

4.2.1. Είδος Κειμένου-Πηγή

Αρχικά, για την ορθότερη ανάλυση του κειμένου είναι σημαντικό να αναφερθεί το είδος του. Η περίληψη αυτή ανήκει στο είδος των δικανικών κειμένων, καθώς αποτελεί και αποτέλεσμα εκδίκασης μια υπόθεσης και υπάρχει πληθώρα νομικών όρων στο σύνολό του. Παραδείγματα της νομικής ορολογίας του κειμένου αποτελούν οι όροι «sentencia», «corte», «juez», «juicio político» και άλλοι όροι που βρίσκονται στο κείμενο.

4.2.2. Λειτουργία Κειμένου-Πηγή

Δεύτερος εξίσου σημαντικός άξονας για την ανάλυση του κειμένου-πηγή αποτελεί η λειτουργία του. Όπως αναφέρει και στο εργαλειακό του μοντέλο ο Karl Bühler, υπάρχουν τρεις βασικές λειτουργίες της γλώσσας. Αυτές είναι η αναφορική, η εκφραστική και η κλητική. Οι λειτουργίες αυτές επιβεβαιώνονται και μέσα από το σύγγραμμα της Christiane Nord, «Η μετάφραση ως στοχευμένη δραστηριότητα», η οποία προσθέτει και τη φατική λειτουργία, επηρεαζόμενη από το μοντέλο γλωσσικών λειτουργιών του Roman Jakobson(1960).

Λαμβάνοντας, λοιπόν, υπόψη τα παραπάνω είναι εμφανές ότι το κείμενο-πηγή συγκαταλέγεται στον τομέα της αναφορικής λειτουργίας του λόγου, καθώς αφορά αντικείμενα και φαινόμενα που ανήκουν σε πραγματικούς ή φανταστικούς κόσμους (Nord). Στην προκειμένη περίπτωση, αντικείμενα αναφοράς αποτελούν τα πρόσωπα και κράτη που εμπλέκονται στην υπόθεση και θα μπορούσαμε να προσθέσουμε πως η κειμενική λειτουργία στηρίζεται στην πληροφόρηση του αναγνώστη για την πορεία και την απόφαση της εκδίκησης.

4.3. Σκοπός και Μεταφραστικές Οδηγίες

Ο σκοπός αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ανάλυσης ενός κειμένου το οποίο χρήζει προσοχής. Σύμφωνα με τον Vermeer, ο σκοπός ορίζεται ως το τελικό αποτέλεσμα που επιθυμεί να επιφέρει το δρων υποκείμενο μέσω μιας δράσης. Όπως πολύ εύστοχα αναφέρει η Nord, κάθε μεταφραστική διαδικασία είναι ο στόχος της μεταφραστικής πράξης. Παρόλα αυτά, ο σκοπός κάθε κειμένου μπορεί να ποικίλλει αναλόγως με το αναγνωστικό κοινό του.

Στο συγκεκριμένο κείμενο-πηγή καθώς και στο κείμενο-στόχο οι αναγνώστες έχουν πολλά χαρακτηριστικά που παρουσιάζουν ομοιότητες. Και το ελληνόφωνο όπως και το ισπανόφωνο κοινό αποβλέπει στην ενημέρωσή του σχετικά με τα γεγονότα του παρελθόντος καθώς και της εκδίκησης αυτής έτσι ώστε να συλλέξει πληροφορίες σχετικά με τα συμβάντα και την πορεία της δίκης. Κατά συνέπεια, τόσο το κείμενο-πηγή όσο και το κείμενο-στόχος έχουν πληροφοριακό χαρακτήρα και σκοπός τους είναι η ενημέρωση των αναγνωστών σχετικά με την συγκεκριμένη υπόθεση.

Με τον σκοπό τόσο του κειμένου-πηγή όσο και του κειμένου-στόχος συνδέονται άρρηκτα και η γλώσσα, το ύφος, ο χώρος και ο χρόνος τους.

Η γλώσσα του κειμένου-πηγή αποτελείται από μακροπερίοδο λόγο, με πολλούς δικανικούς όρους. Μπορούμε να τη χαρακτηρίσουμε ως αναφορική, καθώς σε όλη την έκταση του κειμένου κυριαρχεί η αναφορά και η εξιστόρηση των γεγονότων που προηγήθηκαν της υπόθεσης που εκδικάστηκε. Επιπροσθέτως, γίνεται αναφορά σε αποφάσεις, συμβάσεις αλλά και στην έκβαση της υπόθεσης. Αντίστοιχα, και το κείμενο-στόχος παρουσιάζει παρόμοια συνοχή με αναφορές στα γεγονότα. Σε μερικές περιπτώσεις, στο κείμενο-στόχος έχουν συμπυκνωθεί ή διασπαστεί κάποιες μακροπερίοδες προτάσεις, με σκοπό να γίνει κατανοητό το κείμενο και να μην υπάρξει σύγχυση από τον αναγνώστη. Παρόλο που έχει γίνει η σύμπτυξη αυτή, το κείμενο διατηρεί τη συνοχή του και δεν αποστασιοποιείται από το πρωτότυπο.

Το ύφος του κειμένου-πηγή μπορεί να χαρακτηριστεί επίσημο και λόγιο, καθώς αποτελεί μέρος του δικανικού είδους, επομένως κυριαρχούν ορολογίες νομικού περιεχομένου. Οι νομικοί όροι αυτοί του προσδίδουν και ένα ύφος σύνθετο με μακριές περιόδους και το οποίο χρήζει σημαντικής προσοχής κατά τη διαδικασία διεξαγωγής της μετάφρασής του. Στο κείμενο-στόχος έχει διατηρηθεί το δικανικό ύφος που απαιτείται και η απόδοση των όρων έχει γίνει με στόχο την πιστότητα του πρωτοτύπου καθώς και την προσπάθεια να είναι κοντά και στην ελληνική πραγματικότητα.

Ο χώρος και ο χρόνος του κειμένου αναφέρονται ξεκάθαρα, εφόσον το κείμενο αποτελεί απόφαση εκδίκασης της 19ης Αυγούστου του έτους 2021 στο Διαμερικανικό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Στην απόφαση αυτή αναφέρονται γεγονότα που διεξήχθησαν από το 2003 που κατατέθηκε η πρόταση μομφής εναντίον των κατηγορουμένων («en el marco del juicio político...en 2003») έως και την ημέρα της εκδίκασης («sentencia de 19 de agosto de 2021»). Κατά την απόδοσή του στην ελληνική γλώσσα δεν έγινε καμία μεταβολή του χώρου και του χρόνου, διατηρώντας την πιστότητα του πρωτοτύπου.

Το πακέτο των μεταφραστικών οδηγιών βοηθάει τον μεταφραστή, σύμφωνα με τη Nord, να προβεί στις απαραίτητες συγκρίσεις μεταξύ του κειμένου-πηγή και του κειμένου-στόχος. Παράλληλα, όπως αναφέρει η συγγραφέας, ορίζει και το είδος της μετάφρασης που χρειάζεται να χρησιμοποιηθεί στην εκάστοτε περίπτωση.

Το μέσο μετάδοσης, που αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι των μεταφραστικών οδηγιών, είναι το Διαμερικανικό Δικαστήριο και κίνητρο για τη δημιουργία της συγκεκριμένης απόφασης είναι η διαδικασία μορφής και η επακόλουθη εκδίκασή της. Επομένως, με σκοπό τη διατήρηση των πληροφοριών αυτών στο μετάφρασμα χρησιμοποιήθηκαν τα ίδια στοιχεία έτσι ώστε να μην αλλοιωθούν οι πληροφορίες του πρωτότυπου κειμένου.

4.4. Μεταφραστικά Προβλήματα

Τα μεταφραστικά προβλήματα ενός κειμένου, όπως αναφέρει η Nord στο σύγγραμμά της, αποτελούν τα αντικειμενικά ή διυποκειμενικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ένας μεταφραστής και χωρίζονται στις ακόλουθες κατηγορίες, οι οποίες αποτελούν μια αναλυτική «κατά κατιούσα σειρά» διαδικασία:

- **Πραγματολογικά μεταφραστικά προβλήματα:** ανακύπτουν από τις διαφορές των περιστάσεων αυτών και μπορούν να εντοπιστούν με τη σύγκριση των εξωκειμενικών παραγόντων (πομπός, δέκτης, μέσο, χρόνος, κ.ά.) (Nord, 2014).
- **Πολιτισμικά μεταφραστικά προβλήματα:** απορρέουν από τις διαφορές στις νόρμες και τις συμβάσεις που διέπουν τη λεκτική και μη λεκτική συμπεριφορά στους δύο εμπλεκόμενους πολιτισμούς (Nord, 2014).
- **Γλωσσικά μεταφραστικά προβλήματα:** παρατηρούνται μόνο σε συγκεκριμένα ζεύγη γλωσσών, όπως συμβαίνει με τις ψευδόφιλες λέξεις, καθώς και στις περιπτώσεις που στη γλώσσα-στόχο υπάρχουν περισσότεροι του ενός όροι για έναν και μόνο όρο της γλώσσας-πηγής ή όταν δεν υφίσταται όρος στη γλώσσα στόχο (Nord, 2014).
- **Ιδιάζοντα μεταφραστικά προβλήματα:** είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με ένα κείμενο-πηγή, όπως συμβαίνει με ορισμένα σχήματα λόγου, νεολογισμούς και λογοπαίγνια (Nord, 2014).

4.4.1. Πραγματολογικά μεταφραστικά προβλήματα

Ερευνώντας την κατηγορία των πραγματολογικών μεταφραστικών προβλημάτων θα πρέπει να δώσουμε βάση στους εξωκειμενικούς παράγοντες που διέπουν το κείμενο-

πηγή και στη σύγκρισή τους με τους αντίστοιχους που διέπουν το κείμενο-στόχος. Οι παράγοντες αυτοί είναι ο πομπός, ο δέκτης, το μέσο, ο χρόνος, το κίνητρο και η κειμενική λειτουργία. Στην περίπτωση της απόφασης αυτής ο μοναδικός διαφορετικός εξωκειμενικός παράγοντας που παρατηρείται ανάμεσα στο πρωτότυπο κείμενο και το μετάφρασμα αποτελεί ο δέκτης. Αναγνώστης του πρωτότυπου κειμένου αποτελεί το ισπανόφωνο κοινό, ενώ στην περίπτωση του μεταφράσματος το ελληνόφωνο κοινό. Ένα ζήτημα που προκύπτει από τη διαφορά αυτή της γλώσσας είναι η απόδοση κάποιων ονομάτων. Για παράδειγμα τα ονόματα των κατηγορουμένων (Bonifacio Ríos Avalos, Carlos Fernández Gadea) δεν υπάρχουν αντιστοίχως στην ελληνική γλώσσα. Επομένως, καθότι δεν υπάρχουν καθιερωμένες αποδόσεις και αναφερόμαστε σε συγκεκριμένα άτομα, τα ονόματα αυτά μεταφέρθηκαν στο μετάφρασμα ως έχουν, με λατινικούς χαρακτήρες. Έτσι, το αναγνωστικό κοινό θα κατανοήσει ότι πρόκειται για ονόματα και δεν θα υπάρξει σύγχυση. Αντιστρόφως ανάλογα, όροι που είναι διαδεδομένοι και καθιερωμένοι στα ελληνικά έχουν μεταφραστεί. Παραδείγματος χάριν ο όρος «la Cámara de Diputados» μεταφράστηκε σε «Βουλή των Αντιπροσώπων».

4.4.2. Πολιτισμικά μεταφραστικά προβλήματα

Συνεχίζοντας της ανάλυση της σύγκρισης του κειμένου-πηγή με το κείμενο-στόχο μέσω των πολιτισμικών μεταφραστικών προβλημάτων, αξίζει να αναφέρουμε ότι αυτά αφορούν, όπως προαναφέρθηκε, στις διαφορές των εκάστοτε πολιτισμών. Στην περίπτωση μας, παρατηρούνται αρκετές πολιτισμικές διαφορές μεταξύ των ισπανόφωνων και ελληνόφωνων. Ένα παράδειγμα πολιτισμικού μεταφραστικού προβλήματος είναι ο όρος «ministro», ο οποίος χρησιμοποιείται σε μεγάλο βαθμό σε όλη την έκταση του κειμένου. Ο όρος αυτός αν μεταφραστεί αυτολεξεί σημαίνει «υπουργός». Ωστόσο, παρατηρούμε ότι η αναφορά γίνεται σε άτομα-μέλη του δικαστηρίου. Επομένως, μετά από ενδελεχή έρευνα και με βάση το συγκεκριμένο χρησιμοποιήθηκε η απόδοσή του ως «δικαστής», έτσι ώστε να βοηθήσει το κοινό να κατανοήσει τη θέση των ατόμων αυτών. Άλλο παράδειγμα των πολιτισμικών προβλημάτων που έπρεπε να αντιμετωπιστεί αποτέλεσε ο όρος «la corte suprema de justicia», ένας όρος που δεν υπάρχει αντιστοίχως στα ελληνικά και αποδόθηκε κατά λέξη ως «ανώτατο δικαστήριο δικαιοσύνης», ώστε να καταλάβει το κοινό περί τίνος πρόκειται.

4.4.3. Γλωσσικά μεταφραστικά προβλήματα

Η κατηγορία των γλωσσικών μεταφραστικών προβλημάτων αποτελεί, κατά τη Nord, τις δομικές διαφορές του λεξιλογίου, της σύνταξης και των υπερτεμαχικών στοιχείων στη γλώσσα-αφετηρίας και στη γλώσσα-άφιξης. Παράδειγμα αυτής της κατηγορίας μεταφραστικών προβλημάτων αποτελεί ο μακροπερίοδος λόγος του κειμένου. Το κείμενο-πηγή χαρακτηρίζεται από μεγάλες περιόδους με μακριές προτάσεις και αυτό εάν αποδοθεί με τον ίδιο τρόπο στα ελληνικά θα υπάρξει σύγχυση από το αναγνωστικό κοινό, καθώς δεν θα μπορεί να ακολουθήσει τον συλλογισμό και θα χρειαστεί να διαβάσει πάνω από μια φορά κάθε πρόταση για να την κατανοήσει, κάτι που είναι κουραστικό και ανεπιθύμητο. Επομένως, έχει γίνει προσπάθεια για συρρίκνωση των περιόδων (σε όσα σημεία πλατειάζει ο λόγος η υπάρχουν πολλές περιφράσεις που μπορούν να αποδοθούν με λιγότερες λέξεις) ή διάσπασή τους σε δύο ή περισσότερες περιόδους.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα μακροπεριόδου λόγου αποτελεί το παρακάτω: «*De esa cuenta, la Corte consideró que aunque el procedimiento del juicio político tenga lugar en el ámbito de órganos de naturaleza política, cuando se inste contra autoridades judiciales, el control ejercido por aquellos órganos, más que basado en razones de pertinencia, oportunidad o conveniencia políticas, debe operar con sujeción a criterios jurídicos, en el sentido que el procedimiento y la decisión final han de versar sobre la acreditación o no de la conducta imputada, y si dicha conducta encuadra o no en la causal que motivó la acusación, todo en observancia de las garantías del debido proceso*». Η απόδοση της μεγάλης αυτής περιόδου είναι η ακόλουθη: «Με αυτό το σκεπτικό, το Δικαστήριο έκρινε ότι παρόλο που η διαδικασία μομφής λαμβάνει χώρα κατά οργάνων πολιτικού χαρακτήρα, στις περιπτώσεις που γίνεται ενάντια σε δικαστικές αρχές, ο έλεγχος που ασκούν τα όργανα αυτά, αντί να βασίζεται σε λόγους διευκόλυνσης, ή πολιτικής σκοπιμότητας, πρέπει να λειτουργεί με νομικά κριτήρια. Με αυτή την έννοια η διαδικασία και η τελική απόφαση πρέπει να αφορούν την επιβεβαίωση ή τη διάψευση της υπό έρευνα κατηγορούμενης συμπεριφοράς, και αν αυτή η συμπεριφορά εμπίπτει ή όχι στους λόγους που προκάλεσαν την κατηγορία, όλα με βάση την τήρηση των διασφαλίσεων της δέουσας διαδικασίας».

Στο παραπάνω παράδειγμα προτιμήθηκε να διασπαστεί ο μακροπερίοδος λόγος σε δύο μικρότερες προτάσεις, έτσι ώστε να υπάρχουν όλες οι πληροφορίες του κειμένου για να μπορέσει ο δέκτης να τις απορροφήσει με ευκολία, συνοχή και συνεκτικότητα.

Άλλο παράδειγμα που συγκαταλέγεται στην κατηγορία των γλωσσικών μεταφραστικών προβλημάτων αποτελεί η δομή της ισπανικής γλώσσας καθώς και πολλές περιφράσεις που χρησιμοποιούνται σε αυτή. Αυτά τα δύο αποτελούν χαρακτηριστικά που την κάνουν να διαφέρει από την ελληνική γλώσσα. Βλέπουμε, δηλαδή, την περίφραση «acciones de incostitucionalidad» το οποίο αποδίδεται ως επιθετικός προσδιορισμός και άρα «αντισυνταγματικές ενέργειες». Ο τρόπος που επιλέχθηκε να μεταφραστεί η φράση αυτή είναι πιο οικείος στο ελληνικό αναγνωστικό κοινό και βοηθάει τον δέκτη να το διαβάσει με μεγαλύτερη ευκολία και κατανόηση.

4.4.4. Ιδιάζοντα μεταφραστικά προβλήματα

Στην τέταρτη και τελευταία κατηγορία μεταφραστικών προβλημάτων παρουσιάζονται τα ιδιάζοντα. Αυτά συνδέονται άρρηκτα με αστοχίες του συγγραφέα, αβλεψίες ή αφορούν σε λανθασμένες τοποθεσίες, τυπογραφικά ή ορθογραφικά λάθη κ.ά. Επιπρόσθετα, σε αυτή την κατηγορία συμπεριλαμβάνονται και σύνδεσμοι ή παραπομπές οι οποίοι έχουν χρησιμοποιηθεί λανθασμένα ή δεν λειτουργούν.

Το κείμενο που έχει επιλεγθεί προς μετάφραση είναι επίσημο, δικανικό κείμενο και ανακτήθηκε από την επίσημη ιστοσελίδα του Διαμερικανικού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ως εκ τούτου, δεν παρατηρούνται ιδιάζοντα μεταφραστικά προβλήματα καθώς, όπως είναι λογικό, έχει περάσει από ενδελεχή έλεγχο και έχουν τηρηθεί οι δέουσες διαδικασίες για τη δημοσίευσή του στην επίσημη ιστοσελίδα του δικαστηρίου. Αυτό μπορούμε να το επιβεβαιώσουμε μετά από έρευνα σχετικά με τα ονόματα, τις ημερομηνίες, τις συμβάσεις και τις αποφάσεις. Ένα σχόλιο που θα μπορούσαμε να κάνουμε εδώ είναι για τον σύνδεσμο που βρίσκεται στο τέλος του κειμένου, ο οποίος εύλογα μας κατευθύνει σε κείμενο με περισσότερες πληροφορίες για την εκδίκαση της υπόθεσης και το οποίο είναι γραμμένο στην ισπανική γλώσσα, καθότι και το πρωτότυπο ήταν γραμμένο στην ισπανική. Επομένως, η τεχνική που υιοθετήθηκε για την επίλυση του ζητήματος

αυτού είναι η αναφορά στο ελληνικό απόσπασμα και η ενημέρωση των αναγνωστών για την γλώσσα του κειμένου που υπάρχει στον σύνδεσμο αυτό.

4.5. Επίλογος

Λαμβάνοντας υπόψιν όλες τις πληροφορίες του μεταφραστικού σχολιασμού μπορούμε να πούμε πως οι προκλήσεις που θα κληθεί να αντιμετωπίσει ένας μεταφραστής κατά τη μεταφραστική διαδικασία ενός κειμένου ποικίλλουν. Όπως αναφέρει και η Nord στο σύγγραμμά της «Η μετάφραση ως στοχευμένη δραστηριότητα», ένας μεταφραστής έρχεται αντιμέτωπος με πολλά αντικειμενικά μεταφραστικά προβλήματα πέρα από τα υποκειμενικές μεταφραστικές δυσκολίες που μπορεί να συναντήσει λόγω ανεπαρκών γλωσσικών, πολιτισμικών ή μεταφραστικών δεξιοτήτων ή λόγω έλλειψης σωστής τεκμηρίωσης.

Πιο συγκεκριμένα, σε ένα δικανικό κείμενο με μεγάλο εύρος νομικής ορολογίας και σύνθετων περιφράσεων όπως είναι η απόφαση που επιλέχθηκε να αποτελέσει αντικείμενο της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας η προσοχή που πρέπει να δοθεί σε αυτό το κείμενο είναι μεγάλη. Επιπλέον, το κείμενο αυτό χρήζει έρευνας αναφορικά με τα γεγονότα που προηγήθηκαν της εκδίκασης καθώς και με την εκδίκαση την ίδια, τους κατηγορούμενους, το δικαστήριο κ.ά.

Κλείνοντας, η απόφαση από την εκδίκαση της υπόθεσης των κυρίων Bonifacio Ríos Avalos και Carlos Fernández Gadea απέναντι στην Παραγουάη αποτέλεσε μεγάλη πρόκληση και κερδοφόρα εμπειρία για εμένα κατά τη διάρκεια της μεταφραστικής της διαδικασίας. Ήρθα σε επαφή με όρους δικανικούς και πήρα μια γεύση από τον τρόπο και τη διαδικασία εκδίκασης μιας υπόθεσης ενός ξένου δικαστηρίου που προσανατολίζει το ενδιαφέρον του στα ανθρώπινα δικαιώματα, τα οποία πρέπει να προασπίζονται και να μην καταπατώνται.

5. Βιβλιογραφία

Κείμενο-Πηγή

CORTE INTERAMERICANA DE DERECHOS HUMANOS CASO RÍOS AVALOS Y OTRO VS. PARAGUAY SENTENCIA DE 19 DE AGOSTO DE 2021 (Fondo, Reparaciones y Costas), Διαμερικανικό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (19/08/2021), ανακτήθηκε από: https://www.corteidh.or.cr/docs/casos/articulos/seriec_429_esp.pdf

Έντυπη βιβλιογραφία

Nord C. (2014). Η μετάφραση ως στοχευμένη δραστηριότητα. Εισαγωγή στις λειτουργικές προσεγγίσεις. (Σίμος Π. Γραμμενίδης, Δέσποινα Δ. Λάμπρου). Αθήνα: Δίαυλος

Δικτυογραφία

INTER-AMERICAN COURT OF HUMAN RIGHTS CASE OF RÍOS AVALOS ET AL. V. PARAGUAY JUDGMENT OF AUGUST 19, 2021 (Merits, reparations and costs), ανακτήθηκε από: https://www.corteidh.or.cr/docs/casos/articulos/seriec_429_ing.pdf

Νομική εφημερίδα Curia.com, «Το Διαμερικανικό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων διέταξε το κράτος του Ελ σαλβαδόρ να επιτρέψει στους γιατρούς να διακόψουν την κύηση της 22χρονης Μπεατρίς», ανακτήθηκε από: <https://curia.gr/to-diamerikaniko-dikastirio-anthropinon-dikaionaton-dietakse-to-kratos-tou-el-salvador-na-epitrepsei-stous-giatrous-na-diakopsoun-tin-kiisi-tis-22xronis-mpeatris/>

Cámara de señadores, official website, ανακτήθηκε από: <https://web.senado.gob.bo/>

BACCN, «Constitución Nacional de la República de Paraguay», ανακτήθηκε από: <https://www.bacn.gov.py/constitucion-nacional-de-la-republica-del-paraguay>

Corte Interamericana de Derechos Humanos, «Mapa de Jurisprudencia», ανακτήθηκε από: <https://www.corteidh.or.cr/>

Sistema de información legislativa, «Poder legislativo», ανακτήθηκε από: <http://sil.gobernacion.gob.mx/Glosario/definicionpop.php?ID=185>

Corte Interamericana de Derechos Humanos, «Fondo de asistencia legal a las víctimas», ανακτήθηκε από: https://www.corteidh.or.cr/fondo_asistencia_legal_victimas.cfm

Corte Suprema de Justicia, «Sala Constitucional», ανακτήθηκε από: <https://www.pj.gov.py/contenido/352-sala-constitucional/352>

Ηλεκτρονικά Λεξικά

IATE European Union Terminology. Ανακτήθηκε από: <https://iate.europa.eu/home>

Glosbe.com (Ισπανικά-Ελληνικά). Ανακτήθηκε από: <https://el.glosbe.com/el/en>

Linguee, Spanish-Greek and Spanish-English dictionary. Ανακτήθηκε από: <https://www.linguee.com/english-greek>

Eur-Lex, Access to European Union Law. Ανακτήθηκε από: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>